

Тема уроку: Тотожність $\sqrt{a^2} = |a|$. Рівняння $x^2 = a$

Мета уроку: сформувати в учнів знання про тотожність $\sqrt{a^2} = |a|$ та $\sqrt{a^{2n}} = |a^n|$, вміння застосовувати вивчену властивість для обчислення

значень числових виразів, що містять арифметичний квадратний корінь з числа, а також перетворення буквених виразів; розвивати увагу, логічне мислення, пам'ять; виховувати акуратність, працелюбність, дисциплінованість.

V. Засвоєння нових знань

План викладання нового матеріалу

1. Тотожність $\sqrt{a^2} = |a|$.

2. Рівняння $x^2 = a$

$$\text{Тотожність } \sqrt{a^2} = |a| \text{ та } \sqrt{a^{2n}} = |a^n|$$

Доведемо, що за будь-якого значення a виконується рівність $\sqrt{a^2} = |a|$.

Доведення

1. $\sqrt{a^2} = |a|$ при будь-якому дійсному числі a має зміст:

$\sqrt{a^2} = a$, якщо $a \geq 0$; $\sqrt{a^2} = -a$, якщо $a < 0$.

2) $|a|^2 = a^2$, якщо $a \geq 0$, то $|a| = a$

і $|a|^2 = a^2$, якщо $a < 0$, то $|a| = -a$ і $|a|^2 = (-a)^2 = a^2$. Отже, рівність $\sqrt{a^2} = |a|$ є правильною.

Наприклад, $\sqrt{6^2} = |6| = 6$; $\sqrt{(-6)^2} = |-6| = 6$.

$\sqrt{7^4} = \sqrt{(7^2)^2} = |7^2| = 7^2 = 49$;

$\sqrt{(-7)^4} = \sqrt{(-7^2)^2} = |(-7^2)| = (-7^2) = 49$ (за властивістю степеня з парним показником)

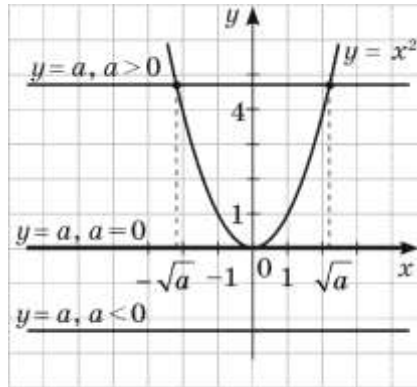
Приклад. Спростіть вираз $\sqrt{a^2 b^2}$, якщо $a \geq 0$, $b \geq 0$.

Розв'язання

$$\sqrt{a^2 b^2} = \sqrt{a^2} \cdot \sqrt{b^2} = |a| \cdot |b| = a \cdot b = ab.$$

Дослідження кількості коренів рівняння графічним способом.

Розгляньмо рисунок, на якому зображено параболу $y = x^2$ і пряму $y = a$.

Розглянемо випадки, якщо $a > 0$; $a = 0$; $a < 0$.

Якщо $a > 0$, то пряма $y = a$ перетинає параболу у двох точках з абсцисами $\sqrt{a}$ і $-\sqrt{a}$. Отже, в цьому випадку рівняння має два корені.

Якщо $a = 0$, то маємо пряму $y = 0$. З параболою в неї одна спільна точка $O(0; 0)$. Отже, в цьому випадку рівняння має один корінь.

Якщо $a < 0$, то пряма $y = a$ не перетинає параболу. Отже, в цьому випадку рівняння коренів не має.

Наприклад, рівняння $x^2 = 9$ має два корені: 3 і -3 , а рівняння $x^2 = -25$ коренів не має.

2. Розв'язання рівняння $x^2 = a$.

Ми вже побачили, розв'язуючи графічно рівняння $x^2 = a$, що якщо $a \nmid 0$, то рівняння має корені, а якщо $a > 0$, то коренями рівняння $x^2 = a$ є числа $\sqrt{a}$ і $-\sqrt{a}$.

3. Висновок про існування арифметичного квадратного кореня з невід'ємного числа.

Зауважимо, що до поняття квадратного кореня ми дійшли, розв'язуючи рівняння $x^2 = a$, де $a \nmid 0$. Корені цього рівняння — числа, кожне з яких є квадратним коренем з числа a . Графічно ми переконалися, що коли відоме a ($a \nmid 0$), то ми завжди знайдемо відповідне значення x .

4. Приклади розв'язування вправ.

Приклад 1. Розв'яжіть рівняння $3x^2 - 18 = 0$.

Розв'язання

$$3x^2 - 18 = 0; 3x^2 = 18; x^2 = 6; x = \sqrt{6} \text{ або } x = -\sqrt{6}.$$

Відповідь: $-\sqrt{6}$; $\sqrt{6}$.

598. Знайдіть значення виразу:

1) $(-\sqrt{7})^2$;   2) $\sqrt{11} \cdot \sqrt{11}$;   3) $\left(\frac{1}{3}\sqrt{3}\right)^2$;   4) $(-2\sqrt{5})^2$;

5) $-5 \cdot \sqrt{2} \cdot \sqrt{2}$;   6) $0,3 \cdot (-\sqrt{10})^2$;   7) $\left(\frac{1}{\sqrt{7}}\right)^2$;   8) $\left(-\frac{\sqrt{7}}{2}\right)^2$.

1) $(-\sqrt{7})^2 = 7$; 2) $\sqrt{11} \cdot \sqrt{11} = 11$; 3) $\left(\frac{1}{3}\sqrt{3}\right)^2 = \left(\frac{1}{3}\right)^2 \cdot (\sqrt{3})^2 = \frac{1}{9} \cdot 3 = \frac{1}{3}$

602. Розв'яжіть рівняння:

1) $x^2 = 25$;   2) $x^2 = 0,36$;   3) $x^2 = 121$;

1) $x^2=25$ 2) $x^2=0,36$ 3) $x^2=121$

$x_1=5$; $x_2=-5$ $x_1=0,6$; $x_2=-0,6$ $x_1=11$; $x_2=-11$

Домашнє завдання

Параграф 16 – опрацювати

№599, 603

Підручник

599. Обчисліть:

1) $(-\sqrt{11})^2$;   2) $\sqrt{19} \cdot \sqrt{19}$;   3) $(2\sqrt{7})^2$;   4) $\left(-\frac{1}{4}\sqrt{8}\right)^2$;

5) $-7 \cdot \sqrt{3} \cdot \sqrt{3}$;   6) $0,2 \cdot (-\sqrt{5})^2$;   7) $\left(\frac{1}{\sqrt{15}}\right)^2$;   8) $\left(-\frac{\sqrt{10}}{3}\right)^2$.

603. Розв'яжіть рівняння:

1) $x^2 = 49$;   2) $x^2 = 0,16$;   3) $x^2 = 169$;

4) $x^2 = -4$;   5) $x^2 = 5$;   6) $x^2 = \frac{9}{16}$.